

Zła pamięć – niełatwa historia Europy Środkowej na ekranie i w literaturze

Sekcja programowa 27. Przeglądu Filmowego Kino na Granicy „Zła pamięć” obejmie filmy z Polski, Czech i Słowacji oraz literaturę tego regionu.

- „Zła pamięć” to temat pojemny, oznacza zarówno konsekwencje oddziaływania historii na świadomość kolejnych pokoleń - a Polska jest pod tym względem szczególnie skażona neurozą złej politycznej pamięci - jak i pamięć w znaczeniu egzystencjalnym, emocjonalnym, która jako współautora cyklu, interesuje mnie najbardziej – zaznacza Łukasz Maciejewski, polski dyrektor programowy Kina na Granicy. - W ramach sekcji pokażemy kilka tytułów polskich twórców – w zdecydowanej większości będą to prawdziwe unikaty. Na przykład wczesne arcydzieło Krzysztofa Zanussiego – trzydziestominutową „Śmierć prowincjała” z 1965 roku, legendarnych „Robotników '71”, dokument w reżyserii Krzysztofa Kieślowskiego i Tomasza Zygadły, oraz „Królową aniołów” Mariusza Grzegorzka z 1999 roku – barokowy, niespokojny, gęsty film o potędze podświadomości.

Gośćmi „Kina na Granicy” będą twórcy tych filmów, między innymi Krzysztof Zanussi, Mariusz Grzegorek, Barbara Grzegorek, Dorota Pomykała, Gabriela Muskała oraz Jacek Petrycki.

Kto nie pamięta historii

Sekcja zaprezentuje też filmy z Czech i Słowacji. - Wyruszymy w podróż do zakamarków naszej społecznej i indywidualnej, pełnej problemów przeszłości, gdzie kryją się zdarzenia, o których nie lubimy pamiętać,. Ale są na tyle ważne, że każą zastanowić się nad niepowodzeniami i krzywdami, które zostały popełnione i które do dziś odciskają piętno na naszych ocenach i postawach. Filmy w tej sekcji przybliżą nam m.in. nadużycia polityczne, tabu społeczne, indywidualne traumy, błędy i przestępstwa, które pozostają w naszej zbiorowej pamięci - zapowiada Martin Novosad, czeski dyrektor programowy Kina na Granicy.

- Są to historie, które często wywołują sprzeczne emocje, zmuszają do refleksji nad własnymi kompleksami, motywami i sumieniem, a często ujawniają źródła społecznej

lub indywidualnej agresji – dodaje. - Dzięki poruszającym narracjom filmowym zmierzmy się z kwestiami winy, odpowiedzialności i możliwości pojednania. W czasach, gdy na nowo dostrzegamy podziały w społeczeństwie, chcemy zmierzyć się z naszą przeszłością i doświadczeniami historycznymi. Spróbujemy pokazać ich oddziaływanie oraz to, jak wpłynęły na nas osobiście i zbiorowo. Dajemy w ten sposób widzom przestrzeń do refleksji i dyskusji na złożone tematy oraz szukania wspólnych odpowiedzi z różnych perspektyw. „Kto nie pamięta historii, skazany jest na jej ponowne przeżycie.” - ten znany cytat z George’a Santayany przypomina nam, w duchu naszej sekcji, że historia, czy to społeczna, czy indywidualna, ma fundamentalny wpływ na to, kim jesteśmy dzisiaj. W Cieszynie pokażemy wiele odnoszących się do tego filmów. Na przykład wybitną czeską „Noc panny młodej” – o traumie kolektywizacji i zderzeniu duchowości z materializmem i „Cichy ból” ze Słowacji - spojrzenie na zbrodnie komunizmu, które dotknęły zwykłych ludzi.

Literatura na Granicy

Zagadnienia odwołujące się do wydarzeń z przeszłości i ich wpływu na teraźniejszość poruszone zostaną także w trakcie spotkań ósmej już edycji Literatury na Granicy – cyklu spotkań literackich towarzyszących Przeglądowi Kino na Granicy.

- Temat pamięci, indywidualnej i zbiorowej, wyjątkowo często pojawia się w najnowszej środkowoeuropejskiej literaturze. Autorzy z Polski, Czech, Słowacji i Węgier otwierają na nowo bolesne tematy historyczne, dokonują gorzkich rozliczeń, pracują z traumą – zarówno osobistą, jak i narodową czy międzypokoleniową. Pokazują, jak przeszłość kształtuje nasze postawy dziś – mówi Anna Maślanka, członkini Rady Programowej Literatury na Granicy. - Dlatego w programie literackim tegorocznego Kina na Granicy przyjrzymy się temu, o czym w Europie Środkowej nie chcemy pamiętać oraz porozmawiamy o literackich sposobach osvajania złej pamięci. Do udziału zaprosiliśmy pisarzy, publicystów i tłumaczy, którzy odważnie podejmują tematy dotychczas przemilczane lub niewygodne, nierzadko wzbudzając swoimi dziełami burzliwe dyskusje.

- Oczywiście, jak co roku w ramach Literatury na Granicy, i tym razem w programie nie zabraknie poezji i literatury faktu. Szczegóły wkrótce – dodaje autor programu Literatury na Granicy, Andrzej S. Jagodziński.

Wśród gości tej sekcji znajdują się między innymi Mateusz Pakuła, Kateřina Tučková, Nicol Hochholczerová, Jarosław Kurski i Noémi Orvos-Tóth.

KULTURA
NA GRANICY

27. Przegląd Filmowy Kino na Granicy odbędzie się w dniach 30 kwietnia - 4 maja 2025 roku w Cieszynie i Czeskim Cieszynie. Trwa sprzedaż tańszej puli akredytacji.

Więcej na [stronie](#), na [Facebooku](#) i [Instagramie](#).

Stowarzyszenie „Kultura na Granicy”
ul. Zamkowa 3abc, 43-400 Cieszyn | e-mail: biuro@kinonagranicy.pl
NIP: 5482573032 | REGON: 241025170

www.kinonagranicy.pl | www.kinonahranici.cz